

కాబూలీవాలా

(బాలల గేయ కథా సంకలనం)

వేదాంతం శరచ్చంద్రబాబు

కళావాహిని

ప్రచురణలు

గన్నవరం * కృష్ణాజిల్లా

ప్రథమ ముద్రణ :

జనవరి, 1979

K A B U L I V A L A

By

V. Saraschandrababu

ముఖచిత్రం :

వి. సత్యం

గన్నవరం

వెల : 3 రూ పాయలు

ముద్రణ :

శ్రీ 'వెంకట రమణ'

విజయవాడ-520 002

అభినందనలు

1979వ సంవత్సరం అంతర్జాతీయ బాలల సంవత్సరంగా పరిగణించబడింది. మన దేశ జనాభాలో దాదాపు మూడువంతు బాలలున్నారు. బాలల సర్వతోముఖాభివృద్ధి సమాజం యొక్క తక్షణ కర్తవ్యం. బాలలకొరకు ప్రత్యేకంగా పుస్తకాలు ప్రచురించవలసిన అవశ్యకత ఎంతైనా వున్నది.

మిత్రులు శ్రీ వేదాంతం శరచ్చంద్రబాబు వ్రాసిన గేయకథా సంకలనం “కాబూలీవాలా” విశ్వకవి రవీంద్రుని రచనానువాదంతో విడుదల కావడం ఓ ప్రత్యేకత.

కవి తన స్వేచ్ఛానువాదంలో కాబూలీవాలా పైకి ఎంత కఠినంగా కన్పించినా అతని హృదయం వెన్నవంటిదని పిల్లల మనస్సులూ సున్నితమైనదని చక్కగా నిరూపిస్తాడు.

మిగిలిన మూడు గేయకథలూ పురాణాలనుండి స్వీకరించినవి. ఇవికూడా బాలలకు వినోదాన్ని, విజ్ఞానాన్ని కలిగించే కథలే.

ఇలాంటి గేయకథాసంపుటిని ప్రచురించు చున్నందుకు రచయిత, మిత్రులు శ్రీ శరచ్చంద్రబాబును అభినందిస్తూ, ఇలాంటి పుస్తకాలనెన్నో వ్రాయాలనీ, ప్రచురించాలనీ బాలల తరపున కోరుతున్నాను.

చిస్కా వసంతకుమార్, M.A., B.Ed.

జిల్లా విద్యాకాణాధికారి,

గుంటూరు.

కృతజ్ఞతలు

ఈ సంపుటిలోని గేయకథలు నాలుగూ ఇంతః పూర్వమే వివిధ పత్రికలలో ప్రచురింపబడ్డాయి.

కాబూలీవాలా సైనిక సమాచారలోనూ, గోదావరి గాథ ఆంధ్రప్రదేశ్ లోనూ, గాంధారి గర్వభంగం కృష్ణా పత్రికలోనూ, దీపావళి ప్రజామతలోనూ వచ్చాయి. నా రచనలు ప్రచురించి ప్రోత్సహమిచ్చిన ఆయా పత్రికా సంపాదకులకు కృతజ్ఞాని!

తర్వాత

ఈ పుస్తకం ప్రచురించటానికి తగు సలహాలు, సహాయ సహకారాలు అందించిన మిత్రులు శ్రీయుతులు,

కోట సీతారామశర్మ B. A. B. Ed గారికి,

కోట విశ్వేశ్వరశర్మ B. Com గారికి,

ఎం. పార్వతీశం B. A. గారికి,

ప్రచురణకర్త ఎం. రత్నబోసుగారికి కృతజ్ఞాని.

ఈ పుస్తకాన్నిగూర్చి అభిప్రాయం వ్రాయమని అభ్యర్థించగా, అత్యవసర కార్యక్రమంలో ఉండికూడా వెంటనే 'అభినందనలు' వ్రాసి ఇచ్చిన పూజ్యమిత్రులు, గుంటూరుజిల్లా విద్యాశాఖాధికారి శ్రీ ఇస్కావనంతకుమార్, ఎం. ఎ., బి. ఇడి. గారికి మనఃపూర్వకంగా కృతజ్ఞతలు తెలుపు కుంటున్నాను.

—రచయిత

కా బూ లీ వా లా

(రవీంద్రుని రచనకు స్వేచ్ఛానువాదం)

కాబూల్ దేశమ్ము నుండి
కడుపు చేత బట్టి వచ్చు
కాబూలీవాలాలను
కఠినాత్ములుగా తలతురు

కాసు నష్టమైన చాలు
కత్తికి పని చెప్పుదురట!
ఉత్త తగవుతో పోరట
నెత్తురు చూడనిది కంట!

అసలు వారి ఆకారమే
అడలజేయు నెవరినైన
ఆపై నా ప్రచారములు
ఆజ్యమయ్యె నగ్నిపైన.

కలకత్తా నగరమ్మున
కలరెందరొ కాబూలీ
లందు చాలమంది పండ్ల
నమ్ము కొనుచు జీవింతురు.

పండ్ల నమ్ము చొకటెకాదు
 పండ్లవంటి పిల్లల చూ
 చిన జాలును వారి నెత్తు
 కొని పోవుదు రని వదంతి!

ఆ వదంతి ఎంత సత్య
 మో వచింపలేము కాని
 పిల్లలేమి పెద్దలేమి
 తల్లడిల్లి పోసాగిరి,

కాబూలీ వారి గూర్చి
 కథలు చెప్పుకోసాగిరి
 కలలో కాంచినను వెరచి
 ఉలికిపాటు పడసాగిరి

కలకత్తా నగరమట్టి
 కలవరమున నున్న యపుడు
 జరిగినదీ వింతగాధ
 చదువుడు మీరింకమీద

కాబూలీవాలా

కలకత్తా నగరమ్మున
కాపురమ్ము చేయుచుండె
ఒక రచయిత-ఒక్క గా
నొక్క కూతురతనికి.

పేరు 'మినీ' తలదండ్రుల
గారాబుల బిడ్డ ఆమె
అడినదే ఆట నోట
పాడినదే పాట!

ఎల్లవేళలాటలతో
పిల్లల పదిమంది జేర్చు
ఇల్లువాకి లొకటిచేయు
నల్లరితో నా పాప!

పిల్ల ఇల్లువీడి పోవ
ఇల్లాలికి భయముకలుగు
కాబూలీ వారి గూర్చి
కథలామెయు విన్నది

వలదన్నను బయటకేగు
 చిలిపి పిల్ల మిసీ ఎప్పుడు
 కలత చెంది తల్లి వేయి
 కనుల కాచుచుండును.

మిసీ చేయు అల్లరిపను
 లను తెలుపును భర్త కామె
 కాబూలీవారి భయము
 కన్నుల కదలాడగా.

కాబూలీవారి గూర్చి
 కథల నతడు ఖండించును
 భయపడ పనిలేదటంచు
 భార్య సూరడించును

అతడు మిసీ నదలించడు
 సతి మాటలు లెక్కించడు
 అల్లరి పిల్లలకు సహజ
 మంద మింటి కనును

వీధిలోన కొంతమంది
పిల్లలతో కలసి
ఆడుచుండె 'మిసీ' ఒక్క-
నాడు . దారివెంట

పండ్ల నమ్ముకొనుచు తిరుగు
కాబూలీవాని
పిలచి వాడు వచ్చుసరికి
వెరచి, బాడుకరచి

ఇంటికి వరుగె త్తిపోయి
ఎటనో దాగు కొనెను
పిలచి పారిపోవు మిసీ
పిరికితనము గాంచి

నవ్వుకొనుచు కాబూలీ
నడచె నామె వెంట
ఇంటిముందు నిలచి పిలచె
“నెవ్వరింటిలోన?

పండ్లు తెచ్చితిని వేగమె
బయటకు రం”డనుచు

పిలుపు విన్న మిసీ తండ్రి
 వెలుపలకును వచ్చె
 కాబూలీవాని చూచె
 కారణ మూహించె

మిసీ కిష్టమైన పండ్లు
 కొనె నాతని వద్ద
 కాని కదలకుండ్లె నింక
 కాబూలీ వాలా!

“కావలసిన పండ్లు కొంటి
 నీ వేళకు చాలు
 కనుక నీవు వెళ్ళవచ్చు”
 ననెను మిసీ తండ్రి

కాబూలీ వాడప్పుడు
 కడు వినయముతోడ
 బాబూ నా కొక్కసారి
 ‘పాప’ను చూపెదరా?

అని అడిగిన వానిదైన్య
మునుగని కరుణించి
మిసీ తండ్రి అప్పుడా
మెను తోడ్కొనివచ్చె

అందు కొమ్మటంచు కూతు
నతని కప్పగించె
కాబూలీ వాని జూచి
మిసీ ఏడ్వదొడగె

పండ్ల నిచ్చె నతడప్పుడు
పాప ఏడ్పు మానె
భయముమాని కబురులెన్నొ
వానికామె చెప్పె

వేడుకతో కాబూలీ
వాడు పాపతోడ
గడిపి చాలనేపు తుదకు
వెడలిపోవునపుడు

పాప తండ్రి వద్దగొన్న
పైసలన్ని తిరిగి
పాపకిచ్చిపోయె మరల
రెపు వత్తుననుచు

పాపవద్ద పైసలగని
 కోపగించె నమ్మ
 పరులవద్ద పైసలగొన
 వలదని చెప్పె

పాప కొరకు మరురోజున
 వచ్చెను కాబూలీ
 పరుగున నాతని చెంతకు
 వచ్చి చేరె 'మిసీ'

పాపతండ్రి కాబూలీ
 వాని తోడ చెప్పె
 ఎప్పుడు పైసలను పాపకు
 ఈవల దనుచు

అట్లే యనె కాబూలీ
 మిసీ నెత్తు కొనుచు
 వారిరువురి మైత్రిహూచి
 పాప తండ్రి మెచ్చె

ప్రతి దినమ్ము కాబూలీ
 వాడు వచ్చు నటకు
 మిసీతోడ ఆటలాడు
 కొని పోవుట కొరకు

కలత జెందు మినీతల్లి
 కాబూలీ గూర్చి
 పాప వాని కడ కేగుట
 కోప దామె మనసు.

భయము వలదటంచు చెప్పు
 భర్త యామెకెపుడు
 బదులు చెప్పలేదామెయు
 భర్త మాటకెపుడు

రానురాను కాబూలీ
 వాని వద్ద 'మినీ'
 చనువు పెరికి వీవునెక్కి-
 స్వారి చేయసాగె,

ఒకరినొకరు చూచుకొనక
 ఒక దినమ్ము కూడ
 ఉండలేని ఆప్యాయత
 నిండె వారిమైత్రి

అటు దినములు గడచుచుండగ
 ఎట్లో విఫి వక్రించె వింతగ
 మిసీ చెలిమిని కోరు మెత్తని
 మనసు బండగ మూరిపోయెను

పండ్లు తినియు దురాగతమ్మున
 పైసలీయని వాని పట్టుక
 నడిబజారున నలిపి కత్తిని
 పొడిచె కాబూలీ పగనుగొని

ఏ ముహూర్తమునందు కాబూ
 లీ మనస్సున ఎగనెనో కసి
 ఆ క్షణమెల్ల అతని బ్రతుకున
 అగ్ని కీలల రగుల జేసెను.

అతని పట్టుక పోయి రక్షక
 భటులు నేరము నిరూపించిరి
 కనుక న్యాయస్థానమతనికి
 కఠిన శిక్షగ చెరవిధించెను

చెరకు రక్షక భటులు తోడ్కొని
అరుగు చుండినయపుడు కాబూ
లిని చూచెను మిసీ తండ్రి
హీనునిగ తలపోసె వానిని

మిసీ కాబూలీని మరచుట
కెన్నినాళ్ళో పట్టలేదు
ఆటపాటల మునిగి యాతని
మాట నే తలపెట్టలేదు

చనియె రోజులు నెలలు సంవ
త్సరము లెన్నియొ కాలగతిలో
ముగిసె శిక్ష కాలమెటులో
ముదుసలిగ కాబూలి మారెను,

చెరను వీడినయంత వాడా
క్షణమె వెడలెను 'మిసీ' జూడగ
ఇన్ని రోజులు నామె నరయని
కన్నులను కన్నీరు నిండగ

మిసీ తండ్రి వాని జూచి
 కను లెర్రగ జేసినాడు
 ఖూసీ కో రంచు వాని
 కోవమ్మున తిట్టినాడు

హత్యల నొనరించువాని
 కాదర మేరీతి కలుగు
 నని తలచిన కాబూలీ
 కినియక బ్రతిమాలె నిట్లు

“బాబూ! నే హంతకుడను-
 పాపిని - కాదనను నిజము!
 ఆ ఫలిత మ్మిన్నినాళ్ళు
 అనుభవించి వచ్చినాను.

నా తప్పులు మన్నింపుడు
 నాపై దయచూపు డింక
 మిసీ నొక్కమారు చూపి
 కనుల పండు వొనరింపుడు”

మిసీ తండ్రి వానిమాట
లను పెడ చెవి పెట్టినాడు
“వీలు లేదు పొ” మృతంచు
విసరి కసరి కొట్టినాడు.

అశవీడి కాబూలీ
అంత దూరమేగె - మరల
ఏదో గురుతు వచ్చి, తిరిగి
వచ్చె మిసీ తండ్రి కడకు.

నంచితోని పూలు వండ్లు
నుంచి అతని పదములకడ
సజల నయనముల నాతడు
సరగున వెనుదిరిగినాడు.

అది చూచిన మిసీ తండ్రి
హృదయమ్ము ద్రవింపిపోయె
“నిలు నిలుమో కాబూలీ
నిలచి మిసీ జూచిపోమ్ము!”

అనుచు పిలచె పోవువాని
 నతడాశగ తిరిగివచ్చె
 మిసీ వాని ముందుకప్పుడు
 మెల మెల్లగ వచ్చినిలచె

కాని ఆత డామెవైపు
 కన్నులై న త్రిప్పలేదు
 ఎదుట మిసీ నిలచినదని
 ఎంతకు గుర్తించలేదు.

అమాయకుడు కాబూలీ
 అవస్థగని మిసీ తండ్రి
 “ఏమోయీ కాబూలీ!
 ఎవరనుకొన్నావు - ఈమె

నీ సంచిని వెదకి పండ్లు
 తీసుకొన్న చిలిపి పిల్ల
 వీపు నెక్కి స్వారి చేసి
 విసిగించిన గడుసుపిల్ల

అట్టి 'చిన్ని మిసీ' చీర
కట్టి పెద్దదయ్యె నిపుడు
పెండ్లి కూతురై పతితో
వెడలిపోవ నుండె ననెను.

ఆ మాటలు విని కాబూ
లీ మోము వివర్ణమయ్యె
కనులనుండి బాష్పములు
కాలువలై పారసాగె

మిసీ తండ్రి సాదరముగ
ననునయించి వాని నడిగె
కన్నీటికి కారణమ్ము -
కాబూలీ ఇట్లు చెప్పె

“బాబూ నా కుటుంబమును
కాబూలున విడచివచ్చి
ఏండ్లు పూండ్లు గడచిపోయె
ఎట్లుండునో తెలియదయ్యె

కాసుల గడియింప వచ్చి
 కొరాగరమున బడితి
 భార్యా బిడ్డలను వదలి
 బాదల కొని తెచ్చుకొంటి

వదలి వచ్చునాడు - మిని
 వలెనుండెను నా కుమార్తె
 నేడు మినివలెనె పెండ్లి
 యీడు కెదిగియుండు - కాని

కాబూలేగతి చేరుదు?
 కన్నకూతు నెట్లు చూతు?
 కాసై నను చేత లేక
 కల్యాణ మెట్లు చేతు?"

అని కుములుచునున్న వాని
 అతిదీనా వస్త్రము గని
 మీనీ తండ్రి గుండె కరిగె
 తన కర్తవ్యమును తలచె

మిసీ పెండికై తెచ్చిన
 ధనమున నొక కొంత తీసి
 కాబూలీ వాని కిచ్చి
 కనికరమున చెప్పెనిట్లు

“కలతపడకు మింక నీవు
 కాబూలీ! వెడలి పొమ్ము!
 ఆలుబిడ్డలను కనుగొని
 హాయి మీర జీవింపుము

ఈ విత్తముతో పెండిలి
 కావించుము నీదు సుతకు-
 గడచిన కష్టాల పీడ
 కలల యట్లు మరచిపొమ్ము”

ధనము గొన్న కాబూలీ
 మనమున సంతసము పొంగె
 కనులనీటి తోడ వీడు
 కొని వెడలెను తన దేశము

గాంధారి గర్వభంగము

ధృతరాష్ట్రుడు గాంధారి
సహితుండై కొలువుతీర్చి
సన్నిహితుల తోడి సరస
సల్లాపము లాడుచుండె

అపుడు వ్యాస మౌనీంద్రుడు
అరుగుదెంచె నచ్చోటకు
అతని కర్వ్య పాద్యములిడి
ఆసీనుని జేసె ప్రభువు

అంత పట్టమహిషి లేచి
అమిత భక్తి భావమ్మున
వేదవ్యాసుని గనుగొని
వినయమొప్ప నిట్లు లడిగె

“ఓ మహాత్మా! ఏ నోమున
భామలకును సేమమ్ముగు?
ఏ వ్రతమ్ము నాచరింప
ఇంతులకు హితమ్ము కలుగు?”

క్షణకాల మృతడాలో
చన మొనర్చి తల సూచెను
గాంధారీ సతిని జూచి
కరుణతోడ నిట్టులనెను.

“అతిభిహూజ్యలన్నదాన
ప్రతముల పాలించినావు
పతిప్రతా తిలకమవై
సుతశతమ్ము బడసినావు

ఐరావతమను ప్రతమ్ము
ఐశ్వర్య ప్రదము సుమ్ము
దాని నాచరించి నీవు
ధన్యురాలవగుము సాఫ్తి!”

అది విని గాంధారి మరల
అడిగె వ్యాస మౌనీంద్రుని
“ఐరావత ప్రతము నెట్లు
లాచరింప వలె మహాత్మ!

అపుడు వ్యాస మౌని మంద
హాసరేఖ లంకు రింప
గాంధారిని వత్సలతను
గని యిట్లుల నెల విచ్చెను,

“అమరేంద్రుని పట్టపేను
గైరావత మది శ్రేష్ఠము-
వ్రతముకొరకు దానిని గొని
వచ్చుట దుస్సాధ్యము కద!

మట్టి తోడ దానివ్రతిమ
మలచి స్వర్ణ భూషణముల
కై నేయగ వలయు, పూజ
కొవింపగ వలయు, నంత

వేదవేత్తలగు సుత్తమ
విప్రుల పూజింపవలయు
భూరిదానముల నొనర్చి
వారిని తనుపంగవలయు”

అని వ్యాసుడు వ్రతవిధాన
మును తెలిపెను గాంధారికి-
అంత నాత డచటినుండి
కుంతిని చూడగ బోయెను.

ముని తెలిపిన వ్రతమొనర్ప
మునుకొని గాంధారి - సుయో
ధనాదులను రావించెను
తన కోరిక నెరిగెంచెను.

“దివిలోగల ఐరావత
మవనికి గొనితేగలరా?
లేక మట్టి ప్రతిమ జేసి
ఈ కార్యము నడుపుదురా?”

అనియడిగిన గాంధారికి
అప్పుడె ఎదుట నిలచె, మట్టి
ఐరావత మచ్చెరువుగ
అలంకార సహితముగ

పురోహితుల రప్పించిరి
 పురకాంతల పిలిపించిరి
 ఐరావత వ్రతము సలుప
 ఆర్భటమ్మొనరించిరి,

వనితామణులకు చీరలు
 పసుపు కుంకుమలు పంచిరి
 కప్పురంపు విడెములు, పలు
 కానుకల సమర్పించిరి

వేదవిదుల మౌనివరుల
 వెడుక పూజించినారు
 భూదానము గోదానము
 ముబ్బిడి గావించినారు

మహావైభవముగ జేసె
 మహారాణి ఆ వ్రతమ్ము
 పురమంతయు నా యుత్సవ
 మరసి మురిసి పోయె - కాని,

పాండు పుత్రులకు కుంతికి
పంపరైరి ఆహ్వానము
ధన గర్వము చేతను - గాం
ధారి వారి నుపేక్షించె

అట్టి నిరాదరణము వెత
పెట్టె కుంతి హృదయమ్మును
ఆమె దైన్యమును గాంచిన
అర్జును డిట్లనియె నపుడు

“తల్లి! ఏల చింతింతువు?
తగదమ్మా! వగపు నీకు!
గాంధారికి మించి నీవు
ఘనముగి వ్రతమొనరింతువు

నూరుమంది కొడుకులు - గాం
ధారి కుండి ఏమిఫలము
మట్టి ఏను గైరావత
మట్టు తలచి పూజించెను!

ఆమె గర్వముడిగి పోవ -
 అమ్మా ! స్వర్గము నుండి
 ఐరావతమును తెచ్చెద
 ఆచరింపు మిక వ్రతమ్ము”

అంత అరుసుండు వ్రాసె
 అమరపతికి ఒక లేఖను
 బాణముతో నాక సభా
 భవనమ్మున నాటె దాని

అమర పతికి ఆ బాణము
 అచ్చరువును కలిగించెను
 అది తెచ్చిన లేఖ తీసి
 అతడిట్లని చదువుకొనెను.

“స్వస్తి యగుత నాకపతికి!
 స్వస్తి! అమరలోకపతికి!
 ఈ లేఖను పంపువాడు
 భూలోకము నున్న వాడు

హస్తినా పురమ్ము మాది
 అరునుడని నను పిలతురు
 తల్లి నాకు కుంటిదేవి
 తండ్రి పాండు భూపాలుడు

మా తల్లికి ఐరావత
 వ్రతము చేయ కోర్కెకలిగె
 కనుక నీదు ఐరావత
 మును తప్పక పంపవలయు

అట్లే - నీ కల్పతరువు
 నప్పరసల కామధేను
 వును సైతము పంపకోరు,
 దును - విన్నవ మిదియె - మరియు

వ్రతము ముగిసినంత వాని
 స్వర్గమునకు పంపగలము”
 ఈ లేఖను చదువుచునే
 ఇంద్రు డాగ్రహము వహించె

అప్పుడు నారదుండు వాని
 ననునయించి చెప్పె నిట్లు -
 “ఆదిమూర్తులగు నర నా
 రాయణులే ధరణి నిట్లు

అర్జునుడును శ్రీకృష్ణుం
 డై కారణ జన్ములైరి,
 కాన పార్థు నభిమతమ్ము
 కావించుట నీకు శుభము”

ఆ మాటలు విని ఇంద్రుడు
 ఆగ్రహమును వీడినాడు
 పార్థుని సామర్థ్య మెంతో
 పరీక్షింప దలచినాడు

“ఐరావతమును పంపగ
 అవనికి మార్గమ్ము వేయు”
 మనుచు తన జవాబు పంపె
 అర్జునునకు దూత చేత

అరునుడా జాబు చూచి
ఆలోచన చేసి - తదకు
కనుగొనె నైరావతాదు
లను భూమికి దింపు తెరవు

ధనుర్బాణముల చేకొని
ధరణి నుండి దివివరకును
వేసెను సోపాన పథము
వేల్పుల రే డబ్బురపడ

సకలలోక వాసులు నది
సంభ్రమమున కనవచ్చిరి
అద్భుతమగు నా కార్యము
అపూర్వమని కొనియాడిరి.

బాణమ్ములు సోపానము
లై నిలచిన దారివెంట
విరావత్కమవతరించె
అవనికి వెన్నెలలు పంచె

ఆ వెనుకనె కామధేను,
వా వెంటనె కల్పవృక్ష
మును దిగినవి భూమికి,
గని-జనులందరు మెచ్చుకొనగ

విరావతమును తోడ్కొని
 అరుగుదెంచి అరునుండు
 తల్లి ఎదుట నిలిపే, వ్రతము
 నెల్ల యధావిధిగ నలువ

మనోరథము నెరవేరగ
 మహానంద మందె కుంతి
 మంగళ వాద్యములతోడ
 సాంగముగా చేసె వ్రతము

కామధేనువునకు మ్రొక్కె
 కల్పతరువు నర్పించెను
 విరావతమును పెద్దల
 అనుమతి ననిరోహించెను

అప్పుడు పూలవాన కురిసె
 అమరుల దుందుభులు మొరసె
 అప్పరసల నాట్యమ్ముల
 నవని స్వర్గ మట్లు మెరిసె.

నారదాది మునులు వెంట
నడువ నగరి సూరేగుచు
వచ్చి, మ్రొక్కి గాంధారికి
ఇచ్చె కానక లెన్నొ కుంతి

సిగుతోడ గాంధారికి
శిరము వంగి పోయెను - దు
ర్యోధనాదులకు పెదవులు
క్రోధమ్మున బడి నొగిలెను.

అసమర్థులు సూరుమంది
సుతులున్నను ఫలము లేదు.
పార్థుని వలె నొక్కడు స
మర్థుడైన సుతుడు చాలు!

అని లోకములెల్ల పొగడె
అర్జును సామర్థ్య మరసి
అతనిగని కుంతి ధన్య
అయెననుచు కీర్తించిరి

గోదావరి గాథ

తెలుగు వారి తరతరాల
వెలుగు వెల్లి గోదావరి
తెలుగు తల్లి గుండెలలో
అలలనెత్తు ప్రేమవారి

గోదావరి విమలవారి
పరవశించి తెలుగునేల
మందానిల దోలల కను
విందుజేయు పంటచేల

పారి నంత మేర నేల
బంగారము పండించుచు
దారిలోని ప్రజలందరి
కలుషమ్ములు పోగొట్టుచు

భద్రాద్రినిజేరి రామ
పాదములకు మ్రొక్కి, యంత
సాగరపతి చేరనరుగు
రాగపూర్ణ గోదావరి!

తొలుత తల్లి గోదావరి
వెలసిన కథ తెలిసికొనుడు
తెలియకున్న వారి కెల్ల
తెల్లబరువ నేర్చుకొనుడు.

తొల్లి మహాకాటకమున
తల్లడిల్లె పుడమియెల్ల
తినుటకాకులై నల్లలేక
జనులెల్లరు విలపించిరి

రారాజులు సై తమపుడు
ఘోరాపద పాలబడిరి
త్రాగ నీరుకూడ లేక
దారుణ బాధలను బడిరి.

లోకమంత ఈ రీతిగ
శోక మనుభవించు చుండ
గౌతమముని ఆశ్రమమున
కానరాదు కష్ట మేది!

అచట కాటకమ్మలేదు
ఆకలి దప్పలునులేవు
వచ్చని పైరుల నిత్యము
పండువుగా వరలుచుండె

విత్తనములు చల్లినంత
పైరయి ఫలియించు వింత
వరమునందె గౌతమముని
తపమున మెప్పించి అజుని

ఆ ముని వరమహిమచేత
ఆశ్రమమున లోటు లేక
అతిధుల నభ్యాగతులను
ఆదరమున చూచుచుండె

అది తెలిసిన మునిజనమ్ము
అటకు వేగ వెడలినారు
గౌతమునకు మ్రొక్కి వారి
గాథలెల్ల చెప్పినారు.

గోతముడా మునులందర
 గారవమున చేరదీపె
 ఆదరమ్మ తోడ వారి
 కాశ్రమమున వసతులొసగె

అమిత భక్తి మర్యాదల
 ఆతిథ్య మొసగుచుండె
 అతి శ్రద్ధాసక్తులతో
 అనుక్షణమ్మరయు చుండె

విత్తనములు చల్లుచుండ
 క్రొత్తపైరు పెరుగుచుండ
 పండినేల కొరుగుచుండ
 పంటరాను లెత్తుచుండ

మునిజనులకు లోటులేక
 మనుచుండిరి ఆశ్రమమున
 కొటకమను మాట విడచి
 కడుపునిండ కూడుకుడిచి

వరమహిమను గౌతము డే
 కొరతలేక మునుల తనువ
 లోక మంత నతని కీ రి
 ప్రాకిపోయె వెన్నెలవలె

అదికొంచిన మునులు కొంద
 రనూచుచే కనులుకుట్టి
 గౌతము నపకీర్తి పాలు
 కావింపగ దలచినారు

మంత్ర శక్తిచేత నొక్క
 మాయగోవు బుట్టించిరి
 పంటచేలపైకి దాని
 పనిగట్టుక నడిపించిరి

నోటిముందు పంటనట్లు
 చేటు చేయు గోవునుగని
 గౌతమ ముని కలత జెందె
 కర్తవ్యము కనక కుందె

చే నాగతి చెరచుచున్న
 ధేనువు దండించలేడు
 పదిమందికి కడుపునింపు
 పంట నటుల విడువలేడు

ఏమి చేయుటకును లేక
 ఆ ముని మన సల్లాడెను
 తుద కొక నిశ్చయముతోడ
 కదలే నతడు గోవుకడకు

“వదలి పొమ్ము పై”రటంచు
 మొదవు దరిసి యదలించుచు
 కమండలువులోని జలము
 కరముతోడ చల్లినాడు

జలబిందువు సోకినంత
 గిలగిలమని తన్నుకొనుచు
 అనువుల బాసినది ధేను
 వా పండిన పొలము లోన

అదృశ్యము గాంచి మునులు
 ఆగ్రహించి రతని పైని
 “గోహత్య పాతకము
 గొన్న మహా పాపి”వనిరి

గోహత్యము, శిశుహత్యయు
 ప్రీ హత్యయు, బ్రహ్మహత్య,
 ఆత్మహత్యయను నైదును
 మహాపాతకములు గాన

గోహత్య యొనర్చి నీవు
 మహా పాపివైతి వింక
 నీ కూటికి ఆశపడుట
 మాకు పాప హేతువగును”

అనుచు వెడలిపోసాగిరి
 మును లందరు కోపగించి.
 అది కనుగొని గౌతమర్షి
 ఆవేదనతో నిట్లనె

“ఓ తావనులార నిలుడు!
నా తప్పును మన్నింపుడు!
నా పాప మేర్పరితిని
మాపనగును? - చెప్పిపొండు”

అనివేడెడు గౌతము గని
మును లప్పుడు కరుణించిరి.
వాని పాప మువశమించు
మార్గమిటుల నెలవిచ్చిరి,

“మరణించిన గోవుపైని
మందాకిని ప్రవహించిన
తొలగు నీడు పాతకమ్ము
కలుగు లోక కల్యాణము”

ఆ పలుకులు విని గౌతము
డాక్షణమై దీక్ష బూనె
అహోరాత్రములు తపమ్ము
నాచరించె హరునిగూర్చి

గంగాధరు డతని మెచ్చి
 కరుణను ప్రత్యక్షమయ్యె
 గౌతముడా తనికి మ్రొక్కి
 “గంగను దయచేయు” మనియె.

ఆవు పైని పిండు మనుచు
 హరుడొక జట తీసియిచ్చె
 ఆనందముతో మహారి
 అరుగుదెంచి పిండె నట్లె

అసువుల బాసిన ఆ వపు
 డప్పరయై నిలచె ఎదుట
 జటను జారి నట్టి గంగ
 జలజల ఏరుగపారెను.

ఆ ఏరే గౌతమియను
 పేర నిలచె భూమిపై
 గోవును బ్రతికించెగాఁ
 గోదావరి యనిరిదాని

చల్లని గోదారి తల్లి
 తెలుగు వారి కల్పవల్లి
 తెలుగు కైత గన్న తల్లి
 తెలుగుతల్లి సిగను మల్లి

దీ పా వ లి

మున్ను హిరణ్యాక్షుడనెడు
ముష్క-దుడగు రాక్షసుండు
భూమి చాపచుట్ట జేసి
మున్నీటను ముంచినాడు

శ్రీ విష్ణువు వారాహమై
హిరణ్యాక్షు సంహరించె
భూదేవిని కాచి ఆమె
కొక పుత్రుని ప్రసాదించె

నరకుడనెడు పేర వాడు
పెరిగి లోక పీడకుడై
దురితస్ములు చేయసాగె
దుర్మదమున చెలరేగె

చెరబట్టెను నరకుడు పద
హోరువేల మంది స్త్రీల
సురలగెలిచి దొచుకొనియె
అదితి కర్ణ కుండలముల

వరగత్వముచేత నతడు
మకదై మంచిచెడుల నెల్ల
తానె విశ్వ విభుడనంచు
తలచి విర్రవీగ సాగె

నరకుని దుష్కార్యమ్మల
భరియింపగలేక మూడు
లోకమ్మలు తల్లడిల్లె
కోకమ్మన మునిగిపోయె

ఘనులు సురలు మ్రొక్కులిడుచు
మరహరి సన్నిధికి జేరి
నరకుని దురితాల దెలిపి
'నారాయణ కావు' మనిరి.

శ్రీకృష్ణుడు వారి కవుడు
చిరునవ్వున నభయ మొసగె
ములోకము "లవుడె తొలగె
ముప్పు"లనుచు సంతసిల్లె.

వాసు దేవుం డంత
 చేసె రణసన్నాహ
 మప్పుడు సత్యాదేవి
 అనికి తా వత్తు ననె

పరమ దుర్మార్గుడగు
 నరకాసురుని దునుమ
 సత్యభామను గూడి
 సాగె శ్రీకృష్ణుండు

ధ తురగ గజ పదా
 తులు వాహినిగ నడచె
 రణరంగ మొక సాగ
 రమువోలె కాన్పించె

రణ దుందుభులు మ్రోగె
 ధమధమల భువి యదుర
 శంఖ నాదము లెగనె
 మింట మబ్బులు చెదర

ధణధణల పూర్వోగె
 ధనుష్టం కారములు
 పెళపెళల కూలినవి
 దానవుల అరదములు

శరములే పిడుగులై
 వానగా కురిసినవి
 రుశిరమ్ము అలలైతి
 ఏరుగా పారినవి.

అట్టి తరి శ్రీకృష్ణు
 డాయాసమును జెందె
 సత్యభామాదేవి
 అంత చాపమ్మందె

నరకాసురుండపుడు
 పరిహాసమును జేసె
 నారి సారించేటి
 నారి 'సత్త్వ'ను గాంచి

ఉగ్రరూపము దాలెచ్చె
నువిద సత్యాదేవి
శరవరంపరతోడ
శత్రువుల చేదించె

ఎనలేని శౌర్యమున
కనలేని తేజమున
తుదకు నరకాసురుని
ఎదుట నిలచెను సత్య,

నరకు డచ్చెరు వందె
నారి శౌర్యము గాంచి
అమె క్రోధాగ్నిలో
నతడు మిడుతగ తోచె

సత్యభామయె మృత్యు
వయ్యె నరకుని పాల
హతుడాయె నాతడా
సతి నిశిత బాణముల

ముగుద సత్యను మెచ్చి
మురిసె ముల్లోకములు
దశదిశల మర్మోగి
నవి విజయగీతములు

నీరాజనాలతో
నిలచి, సత్యాకృష్ణు
లకు స్వాగతాంజలుల
నర్పించె జగమెల్ల

దీపాల వరుసలిడి
దివ్యకాంతులోన
కష్టాల చీకటుల
కాల్చివేసిరి జనులు

అదియె ఈ నాటికీ
ఆనవాలుగ నిలచె
దీపావళి పర్వ
దినముగా దీపించె,

